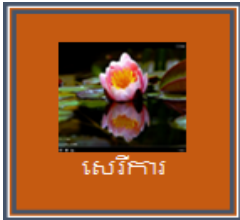

ជម្រើសដោយវិចារណញ្ញាណ?

ជម្រើស ដោយវិចារណញ្ញាណ ?

ថ្នាក់ដឹកនាំ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ បានជ្រើសរើសលោក កឹម សុខា ធ្វើជាប្រធាន ក្រុមអ្នកតំណាងរាស្ត្រ របស់បក្សនៅរដ្ឋសភាជំនួសលោក សម រង្ស៊ី។ ទង្វើនេះ ជាការសំរេចមានលក្ខណៈជាឧទ្ធាមកម្ម ប្រឆាំងនឹងលោក សម រង្ស៊ី ឬ ជា ជម្រើសដោយវិចារណញ្ញាណ ?

យោងតាមផ្លូវច្បាប់ លោក សម រង្ស៊ី ត្រូវរដ្ឋសភា ដកហូតសិទ្ធិរបស់គាត់ ចេញពីសមាជិករដ្ឋសភារួចមកហើយ ដូច្នោះឈ្មោះគាត់មិនត្រូវមាន នៅក្នុងតារាង នៃតំណាងរាស្ត្រទៀតនោះឡើយ អាស្រ័យហេតុនេះ បានជាពួកអ្នកតំណាងរាស្ត្រ នៃគណបក្សប្រឆាំង ត្រូវដកដានគាត់ ជាប្រធានរបស់ខ្លួន។ សួរថា តើថ្នាក់ដឹកនាំគណបក្សសង្គ្រោះ មានបានគោរពលក្ខន្តិកៈ របស់បក្សដែរឬទេ នៅក្នុងនីតិវិធី នេះ ? បើធ្វើទៅតាមច្បាប់ វាជាសិទ្ធិកម្ម^១ តែបើទង្វើនោះ វាផ្ទុយនឹងច្បាប់ ហើយធ្វើតាមបញ្ហាលោក ហ៊ុន សែន វាជា ឧទ្ធាមកម្ម នោះឯង។

តែទោះបីយ៉ាងណា ស្ថានភាព ដែលកំពុងមានកើតឡើង នៅក្នុងគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ វាមានរូបរាង ជា ទន្ទូប^២ របស់ពួក

^១ សិទ្ធិកម្ម; Acte accompli légalement
^២ ទន្ទូប; ធ្វើដោយភិតភ័យ; démarche craintive

ជម្រើសដោយវិចារណញ្ញាណ?

អ្នកដឹកនាំគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ជាពិសេសលោក កឹម សុខា នៅចំពោះមុខ តម្រេករបស់លោក ហ៊ុន សែន ចង់បាន គឺ បំបែកបំបាក់អ្នកដឹកនាំគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ។ ទង្វើលោក ហ៊ុន សែន វាគ្មានលក្ខណៈ ជា យុទ្ធសាស្ត្រអ្វីនោះឡើយ គឺប្រើ អំណាច សម្តុត ពួកអ្នកដឹកនាំបក្សប្រឆាំង អោយទទួលយក ដំណោះស្រាយរបស់ខ្លួនតែម្តង។ តែគេអាចសួរជាសំនួរបានថា តើអ្នកដឹកនាំគណបក្សប្រឆាំង អាចមានជម្រើសដែរឬទេ ?

អ្នកខ្លះមានវិស័យមតិថា លោក កឹម សុខា គាត់គ្មានជម្រើស នោះឡើយ បើចង់ចូលរួមរួមជាធម្មតាក្នុងការបោះឆ្នោតខាង មុខនេះ ព្រោះគោលដៅសមុដ្ឋាន^៣របស់គណបក្សប្រឆាំងគឺការ បោះឆ្នោត ត្រូវតែគាត់សុខចិត្តធ្វើតាមលោក ហ៊ុន សែន ចង់ បាន ទោះបីត្រូវប្តូរនឹង សាមគ្គីភាព រវាងគាត់ជាមួយលោក សម រង្ស៊ី ក៏ដោយ ដែលគេហៅថា អកុសលចាំបាច់ ដើម្បីបោយ យកប្រយោជន៍នៅថ្ងៃស្អែក។ វិស័យមតិនេះ បន្ថែមទៀតថា ពួកអ្នកដឹកនាំ និង សកម្មជន របស់គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ត្រូវដូរ ចរិត និង ពាក្យពេជ្យពី អ្នកប្រឆាំងគ្នានយោគយល់ មកជា អ្នកប្រឆាំងសមរម្យ ដើម្បី ប្រមូលផ្តុំកម្លាំង បុកទៅ រកតែការបោះឆ្នោត ដែលជា លាភូបនិសា^៤ អាចនឹងឈ្នះគណ

^៣ គោលដៅសមុដ្ឋាន ; objectif primordial
^៤ លាភូបនិសា; Agir en vue d'obtenir la chance

ជម្រើសដោយវិចារណញ្ញាណ?

បក្សកាន់អំណាច ដូចពាក្យថា ជ័យជំនះនៅទីបញ្ចប់ ជាការ
បញ្ជាក់នូវមធ្យោបាយ យកវាមកអនុវត្ត។

តែអ្នកខ្លះទៀត មានវិស័យមតិផ្ទុយថា វិរកម្ម^៥ របស់លោក កឹម
សុខា ជាអត្ថយោគកម្មនយោបាយ ព្រោះវាធ្លាប់មានកើតឡើង
រួចហើយពីអតីតកាល ដូចយ៉ាង ទង្វើរបស់ពួកអ្នកដឹកនាំគណ
បក្ស ហួសស៊ីប៊ិច ជាឧទាហរណ៍ និងថ្មីៗនេះ គឺ ទង្វើរបស់លោក
សម រង្ស៊ី តែម្តង គឺរកទំនាក់ទំនងជាឯកសិទ្ធិ ជាមួយលោក
ហ៊ុន សែន តែលទ្ធផល វានាំទុក្ខដល់ខ្លួនទៅវិញ ព្រោះលោក
ហ៊ុន សែន គាត់ធ្វើដើម្បីតែប្រយោជន៍គាត់ផ្ទាល់ ត្បិតការចែក
ប្រយោជន៍ វាជាគ្រោះថ្នាក់ដល់គាត់។ ហើយទម្លាប់ដែលលោក
ហ៊ុន សែន បានធ្វើមក វាតែងតែនាំមកនូវជ័យជំនះដល់គាត់
ជានិច្ច ហេតុនេះឯង បានជាគាត់មិនដូរ របៀបចាត់ការរបស់
គាត់នោះឡើយ។ ទំនាក់ទំនងជាឯកសិទ្ធិ រវាង លោក កឹម សុ
ខា ជាមួយលោក ហ៊ុន សែន សព្វថ្ងៃ វាមិនខុសគ្នានឹង ករណី
លោក សម រង្ស៊ី ពីមុននោះដែរ គឺទាក់ទងក្នុងភាពអាចកំបាំង
ឬ ចរចាជាសម្ងាត់រវាងបុគ្គលនឹងបុគ្គល ដែលនាំបង្កើតមន្ទិល
សង្ស័យនៅក្នុងជួរគណបក្សប្រឆាំងផង និងនៅក្នុងសាធារណ
ជនផង។ លោក ហ៊ុន សែន កំពុង អោយលោក កឹម សុខា តែង
ខ្លួនជាសិប្បនិម្មិត ធ្វើជាតួរចរចាជាមួយគាត់ ដូចន្ទា ចាប់ក
ណ្តរបាន យកមកប្រលែងលេងសិន មុននឹងសម្លាប់។ លោក

^៥ វិរកម្ម ; une geste។

ជម្រើសដោយវិចារណញ្ញាណ?

ហ៊ុន សែន ផ្ទេរងារ និង កិត្តិយសលោក សម រង្ស៊ី អោយទៅលោក កឹម សុខា នៅក្នុងលក្ខខណ្ឌដកលោក សម រង្ស៊ី ជាការណ៍ ពីប្រធានគណបក្ស។ លោក កឹម សុខា និង ពួកអ្នកដឹកនាំគណបក្សសង្គ្រោះ ព្រមទាំងភរិយា លោក សម រង្ស៊ី សុខចិត្តទទួលយក សម្រេករបស់លោក ហ៊ុន សែន ប្រកបដោយសេចក្តីសប្បាយរីករាយជាខ្លាំង ព្រោះពួកគាត់ដេករង់ចាំជាងប្រាំខែមកហើយ នូវសេចក្តីអត់ឱនបែបនេះ។

ជានយោបាយ ជម្រើសតែងតែមានជានិច្ច ជាពិសេសគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ដែលមានការគាំទ្រពីសំណាក់ប្រជាពលរដ្ឋដូច្នោះ ជម្រើស វាបិតនៅលើ ឆន្ទៈរបស់ពួកអ្នកដឹកនាំ ព្រោះមនោមយិទ្ធិ^៦ វាជាកម្លាំងតស៊ូមួយ មុនគេបំផុតរបស់មនុស្សលោក។ បើមានវាហើយ គឺច្បាស់ជា វា មិនធ្លាក់ ទៅក្នុងព្រហ្មលិខិតនោះឡើយ។ មនោមយិទ្ធិ នេះឯង ដែលនាំអោយគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ឈ្នះឆ្នោតនៅឆ្នាំ ២០១៣។ តែដោយសារអ្នកដឹកនាំ នាំគ្នាបោះបង់វាចោល បានជាវាមានកម្មវិបាកមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ។ នរណាក៏យល់ព្រម ទទួលស្គាល់ថា ដំណោះស្រាយដ៏ល្អប្រសើរ នៃសព្វវិវាទ គឺការចរចាជាមួយគូសត្រូវនោះឯង តាមមធ្យោបាយជាការផ្តល់ព័ត៌មាន ក្តី ជាការជួបជជែកគ្នាផ្ទាល់ ក្តី ជាការបង្ហាញសកម្មភាព ក្តី តែមធ្យោបាយទាំងនោះ ត្រូវប្រកាន់នូវតម្លៃនឹងនួន នៃសីលធម៌ នៅក្នុងប្រយោជ

^៦ មនោមយិទ្ធិ; pouvoir de volonté។

ជម្រើសដោយវិចារណញ្ញាណ?

នឹងជាតិ ទើបវាជាដំណោះស្រាយប្រកបដោយអគ្គសារៈ សំរាប់ ប្រជាជាតិខ្មែរ។ តែបើជាមធ្យោបាយ ក្រវិកក្រវង់ ឆ្ពោះទៅរក ប្រយោជន៍ឯកជន នាំអោយខូចខាត ដល់ប្រយោជន៍ជាតិ វា ច្បាស់ ជា ផ្លូវទុច្ចរិតនោះឯង។ លោក កឹម សុខា និង ពួកអ្នក ដឹកនាំគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ កំពុងបន្ត ដើរលើផ្លូវ ដែលលោក ហ៊ុន សែន បញ្ហាអោយដើរតាំងពីឆ្នាំ ២០១៤មក តែលើកនេះ គ្មានលោក សម រង្ស៊ី ជាអ្នកកាន់ទង់បក្ស។ ដូច្នោះ ព្រឹត្តិការណ៍ ដែលកំពុងកើតឡើងនេះ វា គ្មានអ្វីជាព្រឹត្តិការណ៍ថ្មីនោះឡើយ វា គ្រាន់តែប្តូរ អ្នកកាន់ទង់តែប៉ុណ្ណោះ។ គម្យស្ថាន^៧ នៃដំណើរ នេះ គឺ ការបោះឆ្នោត គ្មានសេរី និង គ្មានយុត្តិធម៌ នោះឯង ដែលមាន គ.ជ.ប. មិនឯករាជ្យ ជាអ្នកចាំប្រកាស ជ័យជំនះ គណបក្សប្រជាជន ដែលជាវិជ័យ ខុសពីលទ្ធផលពិត។ ដូច្នោះអ្វី ដែលធ្លាប់មានកើតឡើងនៅឆ្នាំ ២០១៣ នឹងមានកើតឡើង ម្តងទៀតនៅឆ្នាំ ២០១៧-២០១៨។ ត្រូវដឹងថា នៅក្នុង អាណត្តិ រដ្ឋសភា ទី៥ ជា រយៈពេល ទុកអោយជនជាតិយួនដែលមករស់ នៅស្រុកខ្មែរខុសច្បាប់ ក្លាយជា ប្រជាជនកម្ពុជា ពេញលេញ ចំណែក សំរាប់ អាណត្តិរដ្ឋសភា ទី៦ នៅពេលខាងមុខ គឺ ធ្វើអោយយួន មានសញ្ញាតិកម្ពុជា ក្លាយជាម្ចាស់ស្រុកខ្មែរ មានចំនួន ច្រើនលើសជនជាតិខ្មែរ។ សួរថា តើនៅក្នុងរឿងនេះ លោក សម រង្ស៊ី ជា អ្នករងគ្រោះ ឬ ជា អ្នកស៊ីគ្រលំ ?

^៧ គម្យស្ថាន; destination។